

V souvislosti se zvýšenou aktivitou samozvaných kritiků architektury, týkající se budovy lázeňského domu Perla v Lednici, je třeba uvést na pravou míru celou řadu omylů a polopravd, které se v současné době objevují na veřejnosti. Následující řádky popisují vývoj záměru, územní podmínky a přijatá řešení, která stavbu formovala do současné podoby.

• Záměr - zrození myšlenky

Na jihovýchodním okraji zastavěného území obce Lednice u silnice do Břeclavi dlouhou dobu leželo ladem 8 pozemků každý o výměře 4000 m². Vlastníci pozemků zde původně zamýšleli výstavbu rodinných domů. Jak se však ukázalo, územní plán realizaci tohoto záměru prakticky neumožňoval.

Na konci devadesátých let se objevila myšlenka vybudovat zde rehabilitačně-rekreační pobytové zařízení s léčebnými procedurami zaměřenými na léčbu pohybového ústrojí, které by se časem mělo stát uznanými lázněmi. Pro mnohé to byla myšlenka příliš odvážná a nereálná a první reakce byly přinejmenším rozporuplné. Následným nezměrným úsilím a vytrvalostí nositelů záměru se sen o lázeňství v Lednici stával čím dál tím více reálnějším. Cílevědomá práce přinesla své plody - podařilo se připravit potenciální zdroj léčebné vody a zpracovat studii proveditelnosti s tím, že se v dané lokalitě bude aktivně pracovat na vytvoření podmínek pro zřízení lázeňské zóny. Nastal čas pro realizaci 1. projektu...

• Urbanistické řešení

VÝCHODISKA

Z hlediska urbanistického byly významnými limity především - poloha, uspořádání a orientace pozemků a regulativ zastavitelnosti území.

ŘEŠENÍ

Urbanistické řešení bylo tedy omezeno pouze na orientaci budovy a logické členění ploch pozemku dle požadovaných funkcí - uliční část byla určena pro přístupové komunikace a dvorní část pro pobytovou a relaxační zahradu. K silnici je orientován blok provozní (zázemí a procedury) a do zahrady blok klidový (ubytování). Z polohy lokality vůči světovým stranám vyplývá pootočení ubytovacího bloku o +15° z důvodu zajištění proslnění pokojů na severozápadním průčelí.

• Architektonické řešení

VÝCHODISKA

Obecné požadavky

Pokud má vzniknout životaschopná stavba, je třeba vždy se důsledně zabývat požadavky budoucího provozu, ekonomikou projektu, legislativním prostředím, technickou a výtvarnou stránkou stavby - dobrý architekt musí být schopen vytvořit společně s investorem mezi těmito okruhy požadavků vzájemný soulad, symbiózu nebo spíše synergii - v architektuře se pro tento všeobecný požadavek užívá obrát - „dosažení souladu formy a obsahu“. Situace v lokalitě výstavby byla v tomto směru obzvláště složitá - vedle řady omezení stanovených územním plánem zde

významně uplatňovala své zájmy památková péče.

Prostorová regulace

Rozhodující vliv na objemové řešení stavby měly regulační podmínky územního plánu obce Lednice. Jedná se o regulativ hladiny zástavby (podlažnosti), který v daném území připouští objekty pouze s 1 nadzemním podlažím, využitím podkroví a sklonitou střechou; a dále o regulativ zastavitelnosti, který výrazně ovlivňuje maximální výměru zastavěných ploch. Tzn. - nelze se dostatečně rozkročit ani do výšky ani do šířky (resp. plochy).

ŘEŠENÍ

Objemové uspořádání

Pro daný stavební program, ekonomiku projektu, kapacitu a účel zařízení by samozřejmě byla vhodnější vyšší podlažnost a menší zastavěná plocha, což by umožnilo zkrácení chodeb a zjednodušení orientace uvnitř objektu (efektivnější provoz) a také využití větší plochy pozemků pro pobytovou zahradu (uživatelsky příjemnější).

Aby byl projekt vůbec ekonomicky proveditelný bylo třeba se vypořádat s podlažností tak, aby tři přípustná podlaží - podzemní, nadzemní a podkroví - byla provozně využitelná. Budova je proto částečně zapuštěna pod úroveň terénu, podkroví je navrženo se zvýšenou nadezdívkou a střechou s mírným sklonem, a to spolu se snížením úrovně terénu zahrady umožňuje provozně využít všech třech podlaží.

V průběhu zpracování návrhu bylo projednááno několik dalších variant objemového uspořádání, které navrhovaly různá řešení výše uvedených požadavků - např. budova byla rozdělena do více menších bloků, střechy byly navrženy strmější sedlové, valbové či pultové a využitelnost podkroví byla alternativně řešena vikýři nebo mansardami. Nakonec, po složitých konzultacích s památkovým ústavem, bylo dohodnuto, že k realizaci bude doporučena původní varianta, protože v daném místě působí nejméně výrazně a tedy nejméně narušuje chráněné památkové hodnoty území.

Výtvarné řešení

Vlastní členění ploch fasád vychází z vnitřního uspořádání budovy (v duchu principů modernosti - „forma+obsah“) a je pojato záměrně lapidárně - stavba neměla upoutávat pozornost dynamickou výstředností tvarů a „výtvarností“ fasády - nadbytečná tvarovost a výtvarnost se nežádoucím způsobem vnucuje pozornosti a tím nevhodně a neopodstatněně konkuruje místním památkám, které jsou pro Lednici ta největší devíza. Další důvod záměrného omezení výrazové dynamiky stavby vychází z názoru, že host přijíždí do zařízení tohoto typu za klidem a pohodou a proto i budova by měla působit staticky - klidně. Hodnoty návrhu jsou v kvalitním provozním řešení, ve vyváženém prostorovém konceptu a elegantní formě kompozičního a výtvarného řešení založeného na proporcích antického Zlatého řezu. V prostorovém uspořádání budovy je vystavěn patrný odkaz na antiku či renesanci, což jsou

období, kdy kultura těla (a potažmo lázeňství) byla na vrcholné úrovni a všudypřítomná.

Barevnost a materiály

Kromě moderní jednoduché a funkční koncepce stavby návrh zdůrazňoval požadavek na čistotu řemeslného provedení a užití tradičních a ušlechtilých materiálů - výrazových prostředků trvalé hodnoty. Barevnost měla být provedena v duchu celkové filosofie řešení - tzn. barevnost fasád a střechy bude budovu v daném prostředí spíše výrazově tlumit. Proto bylo navrženo opatřit obvodové zdi malbou v kombinaci různé sytosti jemných modrozelených odstínů a střešní krytina měla být z titanizinkového bezbarvého plechu, aby matný odraz oblohy a neostří horní obrys střechy stavbu ještě více utlumil.

SHRNUTÍ

Záměrem návrhu bylo racionálně a účelně využít zastavitelnou plochu pozemku a omezený obestavěný prostor stavby a v souladu s požadavky provozu vytvořit stavbu, která bude kvalitním a důstojným místem pro pobyt pacientů a práci personálu. Cílem urbanistického a architektonického řešení byla stavba, která bude nenápadně komunikovat se svým prostředím a přínosně jej doplňovat.

• Realizace

Bohužel nelze říci, že se podařilo architektonický záměr bezzbytku naplnit, a to právě v oné „nenápadnosti“ komunikace s prostředím. V průběhu realizace nebylo v silách ani původního investora ani architekta, aby na konečný výsledek stavby uplatnili výrazněji svůj vliv, a také z toho důvodu je na budově realizováno několik nevhodných změn - barevnost je pojata v rozporu s celkovou koncepcí, je příliš výrazná a paradoxní požadavek orgánu památkové péče na červené střechy způsobuje pouze to, že stavba je ostře a výstředně zaříznuta do svého prostředí a tím na sebe bezdůvodně a nevhodně upozorňuje. A co nelze opomenout, je řešení detailů a provedení některých klempířských prvků, které jsou velkým šrámem na vzhledu budovy.

• Závěr

Lázeňský dům Perla jako celek lze, dle mého názoru, považovat za kvalitní fungující živý organismus, který v rámci možností optimálně skloubil složité místní podmínky a významný rozvojový záměr. Rozhodně je stavba pro Lednici přínosem a ledničtí mohou být na rozvoj své lázeňské zóny právem hrdí. V žádném případě nelze brát vážně nekompetentní pomluvy, které šíří pouze ti, kteří se kvůli svým omezeným schopnostem obávají konkurence, a proto ji účelově pošpiňují.

Ing. arch. Martin Ondrouch, Ph.D.